

Kerekasztal-beszélgetés az ORKI-ban

„A szankciórendszer változásainak hatásai a börtönnépeség alakulására és ennek következményei a büntetés-végrehajtás feladatainak végrehajtására” címmel kerekasztal-beszélgetésre került sor az Országos Kriminológiai Intézetben 2011. március 9-én a Magyar Kriminológiai Társaság szervezésében. A rendezvény levezető elnöke Dr. Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Társaság elnöke volt.

Dr. Gönczöl Katalin bevezetőjét követően dr. Lőrincz József ny. bv. dandártábornok, címzetes egyetemi tanár tartott vitaindító előadást a magyarországi börtönnépeség alakulásáról. A nagy ívű történeti áttekintésből az alábbiakban csak néhány jellemző adatot ragadunk ki. A magyarországi fogvatartotti ráta (a fogvatartottak száma 100 ezer lakosra vetítve) 1880 és 1910 között 100, a két világháború között 130 körül mozgott. 1949-től a szovjet típusú büntetőpolitika hatására a fogvatartottak létszáma soha nem látott mértékben megugrott, 1952-ben például elérte a 76 ezer főt (ez 800-900-as fogvatartotti rátát jelent). 1956 októberére a fogvatartottak létszáma 13 600 főre csökkent, a forradalom alatt kiürültek a börtönök, 1958-ban azonban már újból 18 ezer volt a fogvatartotti létszám. Ezt követően elindult egy lassú konszolidáció, ugyanakkor a börtönnépeség nagysága a büntetőpolitika irányváltásaitól függött, és sohasem tükrözte a bűncselekmények számát. A fogvatartotti létszám 1986-ban elérte a 25 ezer főt, ez volt a Kádár-korszak legnagyobb börtönpopulációja. A rendszerváltást követően a bűncselekmények száma meredeken emelkedett, a fogvatartotti létszám viszont jelentős mértékben csökkent. 1998 és 2002 között növekedett, majd 2003-tól újból csökkent a fogvatartottak száma. 2008-tól a börtönnépeség ismét erőteljes növekedésnek indult, amely folyamat napjainkban is tart. Dr. Lőrincz József számításai szerint az elmúlt 65 évben mindössze 7 olyan év volt, amikor börtöneink elegendő férőhellyel rendelkeztek. [A fenti előadással kapcsolatosan a Börtönügyi Szemle olvasóinak figyelmébe ajánljuk a szerző *Büntetőpolitika és börtönügy* című könyvét (Rejtjel Kiadó, 2009.)]

Ezután Csóti András bv. vezérőrnagy, bv. főtanácsos, az országos parancsnok stratégiai és koordinációs helyettese tartott korreferátumot, amely *„A büntetőjog változásainak hatása a büntetés-végrehajtási szervezetre”* címet viselte. Csóti András elsőként a büntetés-végrehajtás munkáját érintő büntetőjogi változásokat sorolta fel, meglátása szerint a tavaly bevezetett szigorítások (a „három csapás” és a középérték alkalmazása) csak 5-7 év múlva fogják igazán éreztetni a hatásukat a börtönnépeségben. Ezután az előadó rövid nemzetközi kitekintést tett, amelyből kiderült például, hogy Magyarország bebörtönzési rátája viszonylag magas (165), viszont e tekintetben a visegrádi országok mindegyike rosszabb helyzetben van nálunk. A fogvatartotti létszámmal kapcsolatosan elhangzott, hogy az jelentősen nőtt a tavalyi évben, s ez a növekedés csak tovább fokozódott 2011-ben. Ugyancsak nőtt az elítéltek ítéleti ideje. A résztvevők tájékoztatást kaptak a személyi állomány megoszlásáról, összetételéről, a büntetés-végrehajtási szervezet oktatási

rendszeréről, a gazdálkodás adatairól, a „Felelősen, felkészülten” fejlesztési programról, a büntetés-végrehajtás pályázati tevékenységéről. Legvégül a büntetés-végrehajtás fejlesztését szolgáló kormányhatározat [A Kormány 1040/2011. (III. 9.) Korm. határozata] ismertetésére került sor. Ebből kiderült többek között, hogy a kormány új börtönférőhelyek létesítését, a fogvatartottak teljes körű foglalkoztatását, az elektronikus távfelügyeleti eszközök bevezetését, valamint a biztonságos őrzéshez szükséges tárgyi feltételek biztosítását tervezi.

Ezt követően **Csóti András** és **dr. Lőrincz József** reagált, illetve válaszolt a jelenlévő kriminológusok, ügyészek felvetéseire, majd **Dr. Gönczöl Katalin** zárásával fejeződött be a tanácskozás. A Magyar Kriminológiai Társaság és az Országos Kriminológiai Intézet rangos rendezvénye áttekintést nyújtott a hazai börtön-népeség alakulásáról, bepillantást engedett a büntetés-végrehajtás jelenébe, és megmutatta azokat a kitörési pontokat, amelyek alapján biztosítható, hogy a magyar büntetés-végrehajtás a jövőben is megfeleljen a nemzetközi elvárásoknak.

A szerk.